

Rekomenduojami informacijos šaltiniai ir metodinės priemonės apie **ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATĄ IR BIOĮVAIROVĘ**

Keli faktai:

- Tai **pirmoji saugoma teritorija Lietuvoje**, kaip Žuvinto gamtinis rezervatas įsteigta dar 1937 metais profesoriaus Tado Ivanausko iniciatyva.
- Žuvinto biosferos rezervatas yra pirmasis ir vienintelis biosferos rezervatas Lietuvoje, 2011 metais **įtrauktas į pasaulinį UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ biosferos rezervatų tinklą**.
- Rezervatas išsiskiria **ypatinga biologine įvairove**. Jame didžiulė gyvūnų, augalų, grybų rūšių įvairovė.
- Tai nepaprastai svarbi teritorija **migruojantiems ir perintiems paukščiams**. Todėl geriausias laikas aplankyti Žuvinto biosferos rezervatą – **ruduo ir pavasaris**. Tuo metu praskrenda tūkstančiai gervių, žąsų, kitų vandens ir pelkių paukščių. Čia užfiksuota daugiau nei 250 paukščių rūšių.
- Žuvinto ežeras neretai vadinamas **Lietuvos gulbių lopšiu** (gulbės pavaizduotos ir ant rezervato logotipo).
- Šlapiose Žuvinto pievose gyvena vienas rečiausių Europoje paukščių giesmininkų – **meldinė nendrinukė**.

Pagal atnaujintas ugdymo programas:

- Žuvinto biosferos rezervatas turėtų būti pristatomas **6 klasėje** per **Gamtos mokslų** mokomąjį dalyką, nagrinėjant **nacionalinės reikšmės ekosistemas**.¹
- Visgi šią vietovę verta pristatyti, lankyti ir su ja susijusią medžiagą pasitelkti nagrinėjant įvairias temas (**biologinę įvairovę, vandens kokybę, florą, fauną** ir kt.), skirtingose klasėse ir pamokose (ypač **geografijoje, biologijoje, chemijoje**).

¹ <https://emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/38?search=%C5%BEuvint&types=7>

INFORMACIJOS ŠALTINIŲ IR METODINIŲ PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Keli patarimai mokymo(si) patirčių praturtinimui:

- Jeigu vyksite į Žuvinto biosferos rezervatą:
Lankytojų centre (Kampelių g. 10, Aleknonys, Alytaus r. sav.), nusipirkę lankytojo bilietą, galėsite naudotis **teleskopais, žiūronais, apžiūrėti interaktyvią ekspoziciją**. Galite susitarti dėl mokamų **edukacinių užsiėmimų ir nakvynės**.
- Jeigu apie jį mokysite mokykloje:
Galite pasitelkti ne tik toliau pateikiamus **leidinius, informaciją iš lankytojų centro stendų** (pateikiamos jų nuotraukos), bet ir pagyvinti pamoką klausydamiesi Žuvinto **gamtos garsų įrašų**, žiūrėdami **Mariaus Čepulio pažintinę laidą**.
- Jei lankysitės/ gyvenate Vilniuje:
Tiek apie Žuvinto biosferos rezervatą, tiek apie kitas saugomas teritorijas galite susipažinti Antakalnio rajone esančiame **Nacionaliniame saugomų teritorijų lankytojų centre**.

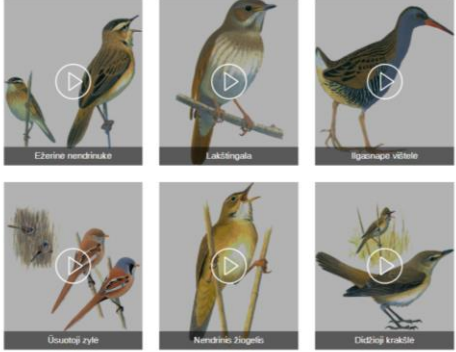

1. APIE ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO LANKYTOJŲ CENTRĄ - GAMTOS MOKYKLĄ:

1.1	Darbo laikas ir kita informacija	-	https://dzukijosuvalkijosstd.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/svietimas-ir-viesinimas/lankytoju-centrai/zuvinto-biosferos-rezervato-lankytoju-centras/
1.2	Paslaugų įkainiai	Lankytojo bilieto, edukacinių programų, nakvynės, konferencijų salės ir kitos kainos	https://dzukijosuvalkijosstd.lrv.lt/lt/paslaugos/viesosios-paslaugos/
1.3	Edukacijų - pažintinių pamokų temos	Atkreipkite dėmesį, kad sąrašo apačioje yra nuorodos metodinės medžiagos atsisiuntimui – „ Mokytojo medžiaga “ ir „ Priedai “.	https://www.zuvinas.lt/gamtos-mokykla

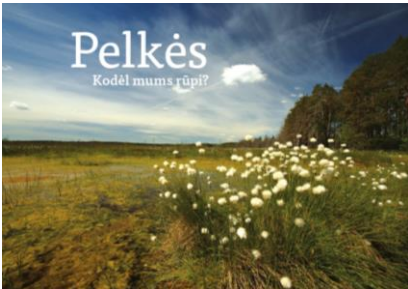
1.4	Pristatomasis video (2 min) 	-	https://youtu.be/bwWVSGFe9A0?si=7ErP2oDq3gWgllmY
1.5	Erdvės ir informaciniai standai (nuotraukos) 	Detalus reportažas iš lankytojų centro vidinių patalpų ir aplinkos, daugumos stendų, nakvynės sąlygų, taip pat Buktos miško tako (nuotr. aut. Dalia Stabrauskaitė, 2024.08).	Nuotraukų albumas>
1.6	Grindų žaidimas (nuotraukos) 	Lankytojų centre galima užsisakyti edukacinio žaidimo pravedimo paslaugą. Žaidimo metu pasiskirstoma į komandas ir atsakinėjama į klausimus apie Žuvintą.	Nuotraukos>

2. APIE ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATĄ:

<p>2.1</p>	<p>Lankstinukas „Žuvinto biosferos rezervatas“ (2022)</p> 	<p>Pagrindiniai faktai, lankytinos vietos, žemėlapis.</p>	<p>PDF></p>
<p>2.2</p>	<p>Prezentacija apie Žuvinto biosferos rezervatą (2024.08.30)</p> 	<p>Glaustai pagrindiniai faktai, veiklos sritys, lankytini objektai. Parengė - Tomas Pikūnas, Žuvinto biosferos rezervato grupės patarėjas.</p>	<p>PDF></p>
<p>2.3</p>	<p>Informacija iš lankytojų centro stendų</p> 	<p>Stenduose daug informacijos apie rezervatą, jo reikšmę, apsaugą, gyvūniją ir augaliją.</p>	<p>Nuoroda į nuotraukų albumą pateikiama 1.5 punkte.</p>

<p>2.4</p>	<p>Mariaus Čepulio laida „Gamtininko užrašai“ apie Žuvintą (26 min)</p> 	<p>Laidoje pristatoma Žuvinto reikšmė, įkūrimo istorija, lankytinos vietos.</p>	<p>Nuoroda į LRT mediateką></p> <p>Dalis transkribuoto laidos teksto (pdf)></p>									
<p>2.5</p>	<p>Žuvinto biosferos rezervato Gamtos garsai</p> 	<p>Svetainėje sukeltos įvairių Žuvinto paukščių giesmės.</p>	<p>https://www.zuvinas.lt/gamtos-garsai</p>									
<p>2.6.</p>	<p>Medžiaga mokytojui</p> <p>VAIDENS KOKYBĖS RODIKLIAI</p> <table border="1" data-bbox="247 1174 596 1401"> <thead> <tr> <th>Gyvančiai</th> <th>Klasė</th> <th>Reikė</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> Ankstyvė lerva Laba lerva </td> <td>1</td> <td>LABAI GERA</td> </tr> <tr> <td> Apsivė lerva Sraigplauka </td> <td>2</td> <td>GERA</td> </tr> </tbody> </table>	Gyvančiai	Klasė	Reikė	 Ankstyvė lerva Laba lerva	1	LABAI GERA	 Apsivė lerva Sraigplauka	2	GERA	<p>Žuvinto biosferos rezervato grupė parengė 8 pamokų planus (su teorija ir užduotimis) geografijos, biologijos ir chemijos mokytojams pagal šias temų grupes:</p> <p>„Žuvinto ežero geografinė padėtis“, „Ežero ir žmogaus sugyvenimas“, „Apie Žuvinto vandenį“, „Tvenkinio pasaulis“, „Augmenijos marška“, „Vandens kokybė“, „Žuvinto paežerių paukščiai“.</p>	<p>Galima atsisiųsti iš nuorodos pateiktos 1.3. punkte arba iš google drive></p>
Gyvančiai	Klasė	Reikė										
  Ankstyvė lerva Laba lerva	1	LABAI GERA										
  Apsivė lerva Sraigplauka	2	GERA										

3. SU ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATU TIESIOGIAI SUSIJUSIOSIOMIS TEMOMIS:

<p>3.1</p>	<p>Leidiny „Meldinė nendrinukė. Mažasis vadovas vaikams“, Baltijos aplinkos forumas (2017)</p> 	<p>Gražiai iliustruota užduočių knygelė vaikams. Su žodynėliu ir gamtos pažinimo veiklomis.</p>	<p>PDF></p>
<p>3.2</p>	<p>Leidiny „Pelkės. Kodėl mums rūpi?“, Arūnas Pranaitis, 2018</p> 	<p>Informacinis leidiny. Glaustai apie pelkių reikšmę, formavimąsi, sandarą, įvairovę, durpes, pelkių augalus, grybus ir gyvūnus, Lietuvos pelkes, apsaugą, naudojimą, atkūrimą. Pateikiamas pasaulio pelkių žemėlapis.</p>	<p>PDF></p>

4. PLAČIAU APIE GAMTĄ:

<p>4.1</p>	<p>Nacionalinis saugomų teritorijų lankytojų centras Vilniuje</p> 	<p>Šiame įspūdingame lankytojų centre, pristatančiame visas saugomas Lietuvos teritorijas, galima lankytis savarankiškai arba užsisakyti temines ekskursijas, edukacijas. Galima naudotis: interaktyvia ekspozicija, literatūros apie gamtą biblioteka, kino salėje žiūrėti filmus, klausytis gamtos garsų.</p>	<p>https://saugoma.lt/lt/nacionalinis-lankytoju-centras</p>
<p>4.2</p>	<p>Vadovai mokytojams apie saugomas Lietuvos teritorijas</p> 	<p>28 metodiniai – pažintiniai vadovai padės organizuoti ir praveisti mokomuosius užsiėmimus konkrečiame nacionaliniame ar regioniniame parke.</p> <p>Parengė Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.</p>	<p>https://vstt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gamtosauginis-svietimas/leidiniai/vadovai-po-saugomas-teritorijas/</p>
<p>4.3</p>	<p>Internetinė svetainė „Jaunieji gamtos reindžeriai“</p> 	<p>Platforma skirta vaikų gamtosauginiam švietimui (aplinkosaugininkų parengtos užduotys, filmukai, idėjos veikloms gamtoje, leidiniai).</p>	<p>https://gamtosreindzeris.lt/</p>

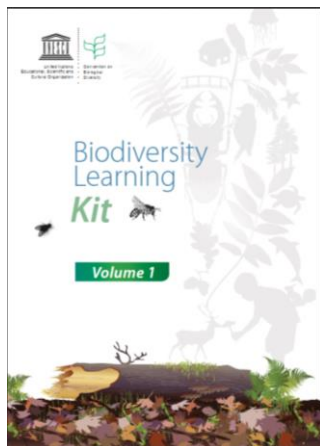
5. UNESCO LEIDINIAI APIE BIOSFEROS REZERVATUS IR BIOĮVAIROVĘ (ANGLŲ KALBA):

<p>5.1.</p>	<p>UNESCO interneto svetainėje</p> 	<p>Visa informacija apie programą „Žmogus ir biosfera“ ir pasaulinį biosferos rezervatų tinklą. Galite rasti informaciją apie kitus šiam tinklui priklausančius biosferos rezervatus.</p>	<p>https://www.unesco.org/en/mab Žemėlapis su visomis vietovėmis >>></p>
<p>5.2</p>	<p>Leidinys „Explaining biosphere reserves“, UNESCO Publishing (2004)</p> 	<p>Šis iliustruotas leidinys pristato moksleiviams pagrindinę informaciją apie biosferos rezervatų reikšmę, įvairovę ir juos vienijantį UNESCO tinklą.</p> <p>Nors leidinys jau senas (2004 m), bet informacija jame išlieka aktuali. Dėl šiuo metu tinklui priklausančių vietovių skaičiaus (ar kt. skaičių) – pasitikslinkite UNESCO interneto svetainėje (nuoroda 5.1 punkte).</p>	<p>PDF></p>

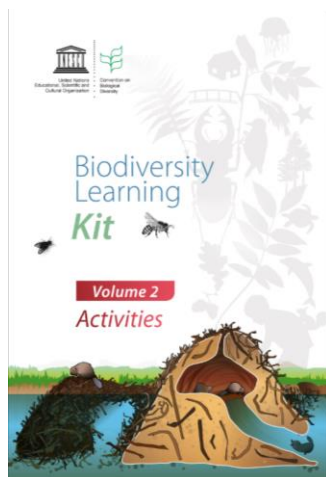
<p>5.3</p>	<p>UNESCO žurnalo „Courier“ numeris „Restoring biodiversity, reviving life“ (2021)</p> 	<p>Šiame žurnalo numeryje bioįvairovės tema nagrinėjama iš skirtingų perspektyvų, įskaitant autochtonų ir jų turimų tradicinių žinių reikšmę bioįvairovės išsaugojimui, ekosistemų naikinimo sąryšį su pandemijomis, rūšių migraciją, gamtos apsaugos iššūkius, kalnų gorilų išsaugojimo nuo išnykimo sėkmės priežastis, bioįvairovę salose, gaisrų problematiką Australijoje, gyvūnų prisitaikymą gyventi miestuose ir kt.</p> <p>Straipsnius galima pritaikyti anglų, prancūzų, ispanų kalbos ir kitose pamokose.</p>	<p>PDF (anglų k.)></p> <p>Kitomis kalbomis (prancūzų, ispanų), paspaudus ant „Read more in“ >>></p>
<p>5.4</p>	<p>Metodinis leidinys „Learning about Biodiversity - Multiple-Perspective Approaches“ (2014)</p> 	<p>Leidinyje pasiūlomos strategijos ir pamokų planai, kaip apie bioįvairovę ir darnų vystymąsi kalbėti iš skirtingų perspektyvų: mokslinės, istorinės, geografinės, žmogaus teisių, lyčių lygybės, vertybių, kultūrinės įvairovės, darnumo.</p>	<p>PDF></p>

5.5

„Biodiversity learning kit. Volume 1“,
UNESCO, 2017

„Biodiversity learning kit. Volume 2.
Activities“, UNESCO, 2017

Šie didelės apimties mokomieji leidiniai skirti vidurinių mokyklų mokiniams ir mokytojams. Jais siekiama padėti suprasti įvairius su biologine įvairove susijusius procesus, jos būklę ir kaip ją veikia vartojimo įpročiai.

Antroje dalyje pateikiamos įvairios užduotys ir praktinių veiklų idėjos.

Biologinės įvairovės tema nagrinėjama tarpdiscipliniškai – medžiaga parengta bendradarbiaujant skirtingų sričių (švietimo, gamtos mokslų, pedagogikos, kalbų, kultūros įvairovės) specialistams.

[PDF \(volume 1\)>](#)

[PDF \(volume 2\)>](#)

<p>5.6</p>	<p>Brošiūra „UNESCO’s actions for biodiversity. Making peace with nature“</p> 	<p>Informacinėje brošiūroje pristatoma, kaip skirtingos UNESCO programos ir tinklai (ne tik „Žmogus ir biosfera“, bet ir pasaulio paveldo vietovės, geoparkų tinklas, nematerialaus kultūros paveldo puoselėjimas ir kiti veiksmai) prisideda prie biojvairovės išsaugojimo.</p>	<p>PDF></p>
------------	--	--	--------------------------------

Sąrašą sudarė:

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos

Švietimo programų vadovė ir UNESCO Asocijuotųjų mokyklų tinklo koordinatore Lietuvoje

Dalia Stabrauskaitė

Turite klausimų, pastebėjimų ar papildymų? Neveikia nuorodos?

Rašykite: dalia@unesco.lt